

HARTMANN

Ošetřování
ran

Odborný rádce

Kompresivní léčba

Praktické rady pro pacienty
s onemocněním žilního systému

MUDr. Sabina Sellner Švestková, Ph.D.

POZOR

Kompresivní terapie je určena pouze pacientům s onemocněním žilního systému.

V žádném případě se nesmí aplikovat pacientům trpícím arteriálním bérčovým vředem či diabetickým vředem.

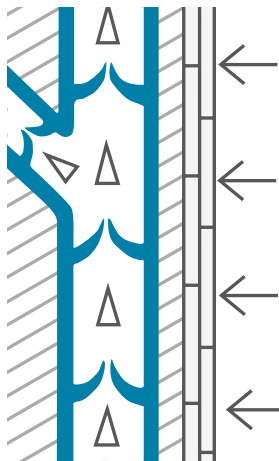
Pacient je není

vhodný pro léčbu kompresivní terapií

Názorná videa s ukázkou aplikace kompresivní terapie naleznete také na:

<https://www.lecbarany.cz/kompresivni-terapie>

1 Kompresivní léčba

U onemocnění žilního systému je naprosto nezbytná důsledná zevní komprese. Zevní komprese je také základem léčby bércových vředů žilního původu. Mechanismus účinku zevní komprese je jednoduchý. Obvaz obepíná končetinu po celém jejím obvodu natolik pevným tlakem, že se chorobně rozšířené žíly opět zúží a díky tomu se žilní chlopně stávají domykavými, mohou se opět uzavírat, a tím se zvýší rychlost proudění žilní krve a normalizuje se zpětný návrat krve směrem k srdci.

Obnovou žilního návratu se z poškozené tkáně postupně odvádějí i odpadní látky a přebytečná tkáňová tekutina, takže otoky se zmenšují a zlepšuje se hojení bércových vředů. Kompresivní obvaz současně slouží i jako pevná podpora svalů dolní končetiny, což zlepšuje výkon přirozené žilní pumpy, svalů a kloubů. Ve spojení s aktivním pohybem proto kompresivní obvaz přináší pacientovi již po prvním přiložení znatelnou úlevu. Platí, že čím více se v obvazu pohybujete, tím větší je účinek léčby.

Působením tlaku kompresivního obvazu se žíly zúží, žilní chlopně se stávají domykavými, mohou se uzavírat a zpětný transport žilní krve se normalizuje.

Příkládání kompresivního obvazu je uměním, kterému se dá naučit, potřebuje ovšem jistý trénink. Následující rady by Vám při tom měly pomoci a zároveň by měly zabránit častým chybám.

Kompresivní obvaz by se měl přikládat ráno vleže ještě před svěšením končetin z postele dolů, tedy ještě před tím, než se žilní systém opět naplní krví.

K samotnému přiložení obvazu by měla být končetina v oblasti kotníku a kolena postavena do pravého úhlu.

V závislosti na obvodu končetiny jsou pro bandáže bérce nevhodnější obinadla o šířce 8 cm nebo 10 cm, pro bandáže stehna je vhodné obinadlo o šířce 12 cm.

Uchopte obinadlo do ruky tak, aby jeho srolovaná část ležela nahoře a ukazovala směrem ven. Jen tak se dá obinadlo na končetině odvíjet.

správně

nesprávně

Při přikládání obinadla ho odvíjejte bezprostředně na kůži a obě strany obinadla natahujte rovnoměrně ve směru odvíjení. Obinadlo nevzdalujte od končetiny, jinak se oba kraje budou napínat nerovnoměrně a vzniknou záhyby, které mohou škrtnit.

správně

nesprávně

Správný tlak obvazu můžete kontrolovat podle toho, že prsty na nohou během přikládání obvazu nejdříve lehce zmodrají, při chůzi však získají zpět svoji přirozenou barvu.

Noha se obvazuje vždy celá, včetně chodidla, od prstů a přes patu, aby se stagnující krev vytlačovala pouze směrem vzhůru. Jednotlivé otáčky by se měly překrývat asi ze dvou třetin.

Je výhodné, přiloží-li Vám obvas druhá osoba, protože tak lze lépe zabezpečit správné rozložení tlaku a obvas navíc i lépe sedí.

Dobře přiložený obvas by měl poskytovat pocit bezpečné opory a bolesti by měly ustát. Nestane-li se tak, nebo objeví-li se dokonce nová bolest, která ani po chvilkovém přecházení nezmizí, je nutno obvas sejmout a přiložit znovu.

Přiložení kompresivního obvazu

Existuje řada technik bandážování, uvádíme jednu z možností.

Obvas lýtka

Záleží na objemu končetiny, ale na obvas lýtka potřebujeme 2–4 ks obinadla dlouhého 5 m (standardní délka obinadel na trhu).

Nastavte nohu v kotníku do pravého úhlu a začněte první otáčkou nad prsty vždy **zvnitř směrem ven**.

Po 2–3 otáčkách kolem střední části chodidla obtočte obinadlem patu a obinadlo vedte přes vnitřní kotník zpět k nártu. Další otáčkou přes střed chodidla zafixujte spodní okraj otáčky kolem paty.

Další otáčkou nad kotníkem zafixujte horní okraj otáčky kolem paty.

Další 2 otáčky vedte hustě nad kotníkem (otáčky se musí alespoň ze 2/3 překrývat)...

...a potom ve strmých otáčkách vedte obinadlo přes celé lýtko až pod koleno a při kopírování tvaru končetiny jej vedte opět dolů a překryjte mezery mezi jednotlivými otáčkami. Konec obinadla zafixujte náplastí.

Druhé obinadlo přiložte na kotník protiběžně k obinadlu prvnímú, **zvenku směrem dovnitř**.

Vedte jednotlivé otáčky hustě od kotníku směrem ke kolenu. Otáčky se musí alespoň ze 2/3 překrývat. Všechny mezery mezi otáčkami musí být překryty (nesmí být vidět kůže).

Celou dobu dávejte pozor, aby se obinadlo na bérce odvíjelo a natahovalo pouze ve směru odvíjení, a po celou dobu přikládání obinadla nesmíte ztratit kontakt s kůží.

Hotový obvaz zafixujte náplastí.

Obvaz stehna

Zaleží na objemu stehna, většinou potřebujeme další 2–4 kusy 5 m obinadla. Na celou dolní končetinu tedy 4–8 kusů 5 m obinadel. Aby bandáž na stehně lépe držela, obinadla opět přiložte protiběžně. Pokud chcete zavázat celou dolní končetinu včetně stehna, začněte stejně jako u bandáže lýtky a pokračujte až k obr. na předchozí straně (viz obvaz lýtky).

Navažte na bandáž lýtky, obinadlo vedte **zvenku směrem dovnitř**. Kolenko zůstává ohnuto v úhlu 90 °.

Aby kolenu zůstala možnost pohybu, vedte osmičkové otáčky kolem česky nad i pod kolenem, až je celé koleno překryto obvazem.

Další otáčky vedte strmě po stehně až do třísla. Konec obinadla zafixujte náplastí. Další obinadlo začnete přikládat na stehno v protiběžném směru (tedy **zevnitř směrem ven**) a jednotlivé otáčky vedte hoblinovým způsobem směrem nahoru do třísla tak, aby se překrývaly nejméně ze dvou třetin.

Hotový obvaz zafixujte náplastí.

Pozn.: Obrázky znázorňují přikládání obinadla druhou osobou. Jeho samo-přikládání se provádí naprosto stejným způsobem, ale přirozeně s opačným držením obinadla. Účinný kompresivní obvaz musí končetinu velmi pevně obepínat, aby se zúžily rozšířené žíly. Přitom platí, že čím méně je obvazový materiál poddajný, tím silnější je tlak, který působí dovnitř na žíly.

Nejméně poddajná jsou **zinkoklihoá obinadla**. V přiloženém stavu vytvářejí polotuhé obvazy, které vykonávají ze všech obvazových materiálů největší odpor proti činnosti svalstva. Tím vyvíjejí i v oblastech hlubokého žilního systému intenzivní tlak, kterým se zlepšuje průchodnost žil. Zinkoklihoá obvaz se proto používá jak v akutní fázi terapie, tak i k udržení dosaženého stavu. Tento obvaz může odborně přiložit pouze lékař nebo zdravotní sestra.

Stejně velký tlak vyvíjejí i takzvaná **obinadla neelastická, obinadla s krátkým tahem** jako např. Idealflex, Idealast-haft nebo Pütter-Verband. Svoji relativně malou tažností vyvíjejí tlak, který postačuje k tomu, aby ovlivnil patologické poměry i v hlubokém žilním systému. Navíc se dobře přizpůsobují změnám obvodu končetiny po zahájení léčby. Tato obinadla se nemusejí snímat ani na noc a celkem mohou zůstat na končetině až 3 dny. Obvazy z neelastických obinadel se používají k zahájení i k pokračování léčby – eventuálně až do doby úplného ústupu otoku, popřípadě vyhojení vředu. Takový obvaz může po zaučení v průběhu léčby přikládat pacient.

Obinadla neelastická (s krátkým tahem) jsou málo pružná, a proto je bez obav můžeme více utáhnout – jinak by sjížděla.

Idealflex®

Kompresivní obinadlo s krátkým tahem. Je charakteristické nízkou tažností (90%), která způsobuje tuhou kompresi s vysokým pracovním a nízkým klidovým tlakem. K ošetřování akutních i chronických onemocnění žilního a lymfatického systému u mobilních i imobilních pacientů. Je vhodné pro bandáže v klidu a přes noc.

Pütterbinde®

Pevné neelastické obinadlo, které se používá pro silnou kompresi při chorobách žilního systému, při všech akutních a chronických otocích z městnání a při žilních bérceových vředech. Složení: 100% bavlna

Venoaktivní léky

K doplnění léčby onemocnění žilního systému lze užívat venoaktivní léky, které zpevňují žilní stěnu a zlepšují návrat žilní krve a odtok mízy. I o této léčbě musí rozhodnout lékař.

Cvičení a pohyb

Nezbytnou součástí léčebného režimu by měla být i přiměřená fyzická aktivita. Prací svalové pumpy při pohybu totiž dochází ke zlepšení oběhových poměrů v končetinách. Zařaďte do svého programu pravidelné procházky, lehká cvičení, dle možností i jízdu na kole. Zkuste si během dne alespoň 30 × stoupnout na špičky, zhoupnout se ze špičky na patu nebo kroužit nohama.

2 Přehled produktů ke kompresivní léčbě

Velikost	Kód SÚKL	Fakturační jednotka
----------	----------	---------------------

Pütter-Verband

elastické krátkotažné obinadlo
délka 5 m v napnutém stavu

6 cm	5009925	bal. à 1 ks
8 cm	5009926	bal. à 1 ks
10 cm	5009927	bal. à 1 ks
12 cm	5009928	bal. à 1 ks

Velikost	Kód SÚKL	Fakturační jednotka
----------	----------	---------------------

Idealflex

elastické krátkotažné obinadlo
délka 5 m v napnutém stavu

6 cm	5009921*	bal. à 1 ks
8 cm	5009922*	bal. à 1 ks
10 cm	5009923*	bal. à 1 ks
12 cm	5009924*	bal. à 1 ks
15 cm	5011949*	bal. à 1 ks
20 cm	5011950*	bal. à 1 ks

* bez doplatku

Pro více informací
o bércoých vředech otočte
a začněte číst